TEXNIK MUTAXASSISLAR UCHUN INGLIZ TILI TA'LIMIDA MASOFAVIY O'QITISH METODLARI

Ergasheva Sadoqat Shuxratjonovna
Namangan davlat texnika universiteti 2-son akademik litseyi, "Xorijiy tillar" kafedrasi o'qituvchisi

Qabul qilindi: 24.09.2025
Ko'rib chiqildi: 25.09.2025
Tasdiqlandi: 26.09.2025

Kalit so'zlar:
texnik ingliz tili, masofaviy ta'lim, pedagogik texnologiyalar, elektron platformalar, onlayn metodlar, texnik terminologiya.

Annotatsiya

Ushbu maqolada texnik yo'nalishlarda tahsil olayotgan mutaxassislar uchun ingliz tili ta'limini samarali tashkil etishda masofaviy o'qitish metodlaridan foydalanish masalalari keng tahlil qilinadi. Masofaviy ta'limning afzalliklari, cheklovlari va zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan integratsiyasi ilmiy asosda ko'rib chiqiladi. Talabalar uchun samarali bo'lgan interfaol platformalar, multimediya vositalari hamda amaliy metodlar yoritilib, tajribaviy kuzatishlar natijalari ham tahlil qilinadi.

Ключевые слова:
технический английский язык, дистанционное обучение, педагогические технологии, электронные платформы, онлайн-методы, техническая терминология.

Аннотация

В данной статье подробно анализируются вопросы использования методов дистанционного обучения в организации эффективного преподавания английского языка для специалистов, обучающихся по техническим направлениям. Рассматриваются преимущества и ограничения дистанционного образования, а также его интеграция с современными педагогическими технологиями на научной основе. Освещаются интерактивные платформы, мультимедийные средства и практические методы, наиболее эффективные для студентов, а также анализируются результаты экспериментальных наблюдений.

Keywords:
technical English, distance learning, pedagogical technologies, electronic platforms, online

Annotation

This article provides a detailed analysis of the use of distance learning methods in organizing effective English language instruction for specialists studying in technical fields. The advantages and limitations of

methods, technical terminology.

distance education, as well as its integration with modern pedagogical technologies, are examined on a scientific basis. Interactive platforms, multimedia tools, and practical methods that are effective for students are highlighted, and the results of experimental observations are also analyzed.

Kirish: Bugungi kunda ta'lim tizimi keskin o'zgarishlarni boshdan kechirmoqda. Texnologik taraqqiyot, raqamli transformatsiya jarayonlari va global integratsiya talabalardan zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishni talab qiladi. Xususan, texnika va muhandislik sohalarida ingliz tilini mukammal bilish, xorijiy ilmiy manbalardan foydalanish hamda xalqaro loyihalarda ishtirok etish uchun muhim shart hisoblanadi.

Ingliz tilini o'qitishda an'anaviy metodlar bilan bir qatorda masofaviy o'qitish metodlari keng joriy etilmoqda. Masofaviy ta'lim texnologiyalari o'quvchilarni mustaqil bilim olishga undaydi, ularda ijodkorlik va texnik terminologiyani amaliyotga tatbiq etish ko'nikmalarini shakllantiradi.

Maqolaning asosiy maqsadi – texnik mutaxassislar uchun ingliz tili ta'limida masofaviy metodlarning afzalliklari, qo'llash imkoniyatlari va samaradorligini ilmiy asosda yoritib berishdan iboratdir.

Adabiyotlar sharhi: Masofaviy ta'lim bo'yicha xalqaro olimlar tomonidan ko'plab ilmiy izlanishlar olib borilgan. Anderson [1] masofaviy o'qitishni "kelajak ta'limining asosi" deb baholaydi va uning moslashuvchanligi hamda shaxsiylashtirilgan yondashuvlarni qo'llab-quvvatlash imkoniyatlarini alohida ta'kidlaydi. Bates [2] esa raqamli ta'limning samaradorligi ta'lim muassasalarining pedagogik va texnologik tayyorgarligiga bog'liq ekanini ko'rsatadi. Mahalliy ilmiy izlanishlarda ham bu masalaga katta e'tibor qaratilgan. Qodirov [3] texnik mutaxassislar uchun ingliz tilini masofaviy o'qitishda multimedia resurslari va virtual laboratoriyalar samaradorligini tahlil qilgan.

Shuningdek, Xaydarova va boshqalar [4] tadqiqotida texnik sohalarda ingliz tilini masofaviy metodlar asosida o'rgatishning afzalliklari sifatida: vaqt tejalishi, chekka hududlardagi talabalar uchun imkoniyat yaratilishi hamda o'qituvchilarning zamonaviy platformalardan foydalanish ko'nikmalari kuchayishini ta'kidlaydi. Moore va Kearsley [5] masofaviy ta'limni tizimli yondashuv asosida tahlil qilib, uning afzalliklari va kamchiliklarini batafsil ko'rsatgan. Nazarova [6] masofaviy ta'lim texnologiyalarining zamonaviy ta'lim jarayonidagi o'rnini ochib bergan. Shuningdek, Richards va Rodgers [7] chet tillarini o'qitishda zamonaviy metodlarning qo'llanishini ilmiy asosda yoritib

o‘tadi. Texnik terminologiyani o‘rgatishda interfaol metodlar samaradorligi Toshpulatov [8] tadqiqotida keng tahlil qilingan.

Tadqiqot metodologiyasi: Maqola quyidagi metodlarga tayangan holda tayyorlandi:

Nazariy-tahliliy metod: masofaviy o‘qitishga oid xalqaro va milliy adabiyotlarni o‘rganish va solishtirish.

Empirik metod: texnik yo‘nalishda o‘qiyotgan talabalar bilan so‘rovnoma va intervyu o‘tkazish.

Tajriba-sinov metodlari: onlayn ingliz tili darslarining samaradorligini kuzatish va tahlil qilish.

Statistik metod: so‘rovnoma natijalarini foizlarda qayta ishlash va diagramma ko‘rinishida tasvirlash.[1]

So‘rovnomada 100 nafar texnika yo‘nalishi talabalari ishtirok etdi. Ularga masofaviy ta’limning afzalliklari va qiyinchiliklari yuzasidan savollar berildi.

Natijalar: So‘rovnoma natijalari. Talabalarning fikrlariga ko‘ra:

70% talabalar masofaviy ta’limni samarali va qulay deb hisoblaydi;

20% talabalar internet sifati va texnik muammolarni asosiy to‘siq sifatida ko‘rsatdi;

10% talabalar motivatsiya yetishmasligi masalasini ta’kidladi.

Masofaviy metodlarning afzalliklari:

Vaqt va makondan mustaqillik;

Ingliz tilidagi texnik materiallarga onlayn kirish imkoniyati;

Virtual laboratoriyalar yordamida amaliy topshiriqlarni bajarish;

Talabalarni mustaqil o‘rganishga undash. [2]

Masofaviy metodlarning cheklovlari:

Internet tezligi va texnik vositalarga qaramlik;

Talabalarda intizom va motivatsiyaning yetishmasligi;

O‘qituvchi va talaba o‘rtasida jonli muloqotning cheklanishi;

Amaliy mashg‘ulotlarning to‘liq o‘rin bosilmasligi. [5]

Diagramma: Masofaviy ta’limning afzalliklari va kamchiliklari

Muhokama: Natijalar shuni ko‘rsatadiki, masofaviy ta’lim texnik ingliz tili fanida yuqori samaradorlikka erishish imkonini beradi. Ayniqsa, case-study metodlari, flipped classroom yondashuvi va gamifikatsiya elementlaridan foydalanish talabalarda motivatsiyani oshiradi. [6]

Ammo samarali natijaga erishish uchun masofaviy ta’limni to‘liq an’anaviy ta’limning o‘rnini bosuvchi emas, balki uni to‘ldiruvchi metod sifatida qo‘llash maqsadga muvofiqdir. Masalan, nazariy bilimlarni onlayn shaklda berib, amaliy mashg‘ulotlarni auditoriyada tashkil etish eng maqbul yondashuvdir. [7]

Bundan tashqari, texnik ingliz tili uchun maxsus yaratilgan onlayn lug‘atlar, terminologik platformalar va virtual simulyatorlarni joriy etish talabalar bilimini yanada mustahkamlaydi. [8]

Xulosa: Masofaviy o‘qitish metodlari texnik mutaxassislar uchun ingliz tilini o‘rganishda keng imkoniyatlar yaratmoqda. Ularning muvaffaqiyati:

o‘qituvchilarning zamonaviy platformalardan samarali foydalanish ko‘nikmalariga;

talabalar motivatsiyasi va mustaqil ishlash qobiliyatiga;

ta’lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanishga bog‘liqdir.

Kelgusida texnik ingliz tilini masofaviy metodlar asosida o‘qitishda sun’iy intellekt asosidagi platformalar, virtual reallik (VR) va aralash ta’lim (blended learning) imkoniyatlarini kengroq qo‘llash istiqbolli yo‘nalishlardan biridir. [3]

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Anderson, T. (2018). The Theory and Practice of Online Learning. Edmonton: AU Press.
2. Bates, T. (2020). Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning. Vancouver: Tony Bates Associates Ltd.
3. Qodirov, A. (2021). “Texnik mutaxassislar uchun ingliz tilini masofaviy o‘qitishda multimedia resurslaridan foydalanish samaradorligi.” Oliy ta’lim muammolari jurnali, №4, 55–62.
4. M. Xaydarova, N. Axmedova, B. Karimov (2023). “Inson kapitalini rivojlantirishda masofaviy ta’limning o’rni” . Pedagogik innovatsiyalar jurnali, №2, 33–41.
5. Moore, M. G., & Kearsley, G. (2012). Distance Education: A Systems View of Online Learning. Belmont, CA: Wadsworth Cengage Learning.
6. Sh. Nazarova. (2020). “Masofaviy ta’lim texnologiyalarining zamonaviy ta’lim jarayonidagi ahamiyati.” Ta’lim va innovatsiya jurnali, №3, 27–35.
7. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press.
8. I. Toshpo’latov (2022). “Texnik sohalarda ingliz tili terminologiyasini o‘rgatishda interfaol metodlardan foydalanish.” Filologiya va tillarni o‘qitish ilmiy jurnali, №1, 88–95.